GENERALINIO ADVOKATO
PEDRO CRUZ VILLALÓN IŠVADA,
pateikta 2015 m. rugsėjo 8 d.[1]

Byla C-297/14

Dr. Rüdiger Hobohm
prieš
Benedikt Kampik Ltd & Co. KG,
Benedikt Aloysius Kampik
ir
Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien SL

(Bundesgerichtshof (Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Teisminis bendradarbiavimas civilinėse ir komercinėse bylose — Reglamentas Nr. 44/2001 — Jurisdikcija, susijusi su vartotojų sutartimis — 15 straipsnio 1 dalies c punktas — Su kita valstybe nare susieta veikla — Komercinės arba profesinės veiklos sąvoka, kuri prekybininką susieja su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare — Pavedimo sutartis, kuria siekiama ekonominio tikslo, nustatyto anksčiau sudarytoje sutartyje prekybininko veiklos, susietos su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare, srityje“

1. Šiame *Bundesgerichtshof* pateiktame prašyme priimti prejudicinį sprendimą keliamas klausimas dėl galimybės pripažinti vartotojo gyvenamosios vietos teismo jurisdikciją pagal Reglamentą (EB) Nr. 44/2001[2] tuo atveju, kai pasirašius ir įvykdžius tarpininkavimo sutartį siekiant įsigyti nekilnojamo turto Ispanijoje – veikla, kurią prekybininkas savo reklamoje sieja su Vokietija, – sudaroma pavedimo sutartis, siekiant reaguoti į tam tikras pasikeitusias aplinkybes, susijusias su minėto nekilnojamo turto pirkimo–pardavimo sutartimi.

2. Ši byla Teisingumo Teismui vėl suteikia galimybę išaiškinti reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktą ir 16 straipsnio 1 dalį, kurie ne kartą teismo praktikoje jau buvo aiškinti, būtent sprendimuose *Pammer ir Hotel Alpenhof*[3], *Mühlleitner*[4], *Emrek*[5] ir *Maletic*[6].

3. Skirtingai nuo minėtų bylų, kuriose Teisingumo Teismas turėjo progą nuspręsti dėl minėtų nuostatų, kurios visuomet buvo susijusios su vienintele sutartimi, ši nagrinėjama byla išsiskiria tuo, kad ji susijusi su situacija, kai yra keletas sutarčių, sudarytų dėl skirtingų paslaugų ir skirtingu laiku, nors tarp jų ir yra tam tikras ryšys. Konkrečiai kalbant, kaip jau nurodyta anksčiau, nacionalinis teismas Teisingumo Teismo klausia, ar vartotojas gali savo gyvenamosios vietos teisme pareikšti

1 — Originalo kalba: ispanų.

2 — 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) (toliau – reglamentas „Briuselis I“). Nuo 2015 m. sausio 10 d. šis reglamentas pakeistas 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, p. 1).

3 — C-585/08 ir C-144/09, EU:C:2010:740.

4 — C-190/11, EU:C:2012:542.

5 — C-218/12, EU:C:2013:666.

6 — C-478/12, EU:C:2013:735.

prekybininkui ieškinį dėl sutarties, kuri, kaip teigia šis teismas, tiesiogiai nepatenka į veiklos sritį, kurią jo partneris vykdo vartotojo gyvenamosios vietos valstybės narėje, tačiau kuria siekiama ekonominio rezultato, dėl kurio šalys susitarė anksčiau pasirašytoje sutartyje, kuri patenka į pirmiau nurodytą veiklos sritį.

4. Taigi šioje byloje kilęs ginčas susijęs su konkrečiu klausimu, t. y. ar galima laikyti, kad reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytos sąlygos tenkinamos, atsižvelgiant į ryšį tarp dviejų paeiliui su vartotoju pasirašytų sutarčių, kurios tarpusavyje stipriai susijusios, tačiau iš kurių tik pirmoji buvo pasirašyta tiesiogiai prekybininko veiklos, kurią jis platindamas reklamą sieja su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare, srityje.

I – **Teisinis pagrindas**

5. Reglamento „Briuselis I“ 11, 12, 13 ir 15 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(11) Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė. Turi būti atskirai apibrėžta juridinio [asmens] buveinė, siekiant didesnio bendrų taisyklių aiškumo ir išvengti jurisdikcijos prieštaravimų.

(12) Jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo gyvenamąją vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą.

(13) Kalbant apie draudimo, vartotojų ir darbo sutartis, silpnesniąją šalį turėtų ginti palankesnės tokios šalies interesams jurisdikcijos taisyklės nei bendrosios taisyklės.

<…>

(15) Siekiant harmoningai vykdyti teisingumą, reikia sumažinti vienu metu vykstančių teismo procesų galimybę ir užtikrinti, kad dviejose valstybėse narėse nebūtų priimami nesuderinami sprendimai. Reikia nustatyti aiškų ir efektyvų *lis pendens* bylų ir susijusių ieškinių sprendimo mechanizmą, kuris taip pat padėtų išvengti dėl nacionalinių skirtumų atsirandančių problemų, kai reikia nustatyti laiką, kada byla yra laikytina dar neišspręsta. Pagal šį reglamentą minėtas laikas turėtų būti atskirai apibrėžtas.“

6. Kompetencijos nustatymo taisyklės įtvirtintos reglamento „Briuselis I“ II skyriuje. Minėto reglamento 2 straipsnio, esančio minėto II skyriaus 1 skirsnyje „Bendrosios nuostatos“, 1 dalyje nustatyta, kad, išskyrus šiame reglamente nustatytus atvejus, „valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose“.

7. Reglamento „Briuselis I“ 3 straipsnio, esančio tame pačiame skirsnyje, 1 dalyje numatyta: „Valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles.“

8. Reglamento „Briuselis I“ II antraštinės dalies 4 skirsnis, kurį sudaro 15–17 straipsniai, skirtas jurisdikcijai dėl vartotojų sutarčių. Reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Bylose dėl sutarties, kurią asmuo, vartotojas, sudaro tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas nesusijusiu su jo darbu arba profesija, jurisdikcija nustatoma vadovaujantis šiuo skirsniu, nepažeidžiant 4 straipsnio ir 5 straipsnio 5 punkto, jeigu:

<…>

c) visais kitais atvejais, sutartis buvo sudaryta su šalimi, vykdančia komercinę arba profesinę veiklą valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, arba kitu būdu tokią veiklą susiejančia su minėta valstybe nare ar keliomis valstybėmis, įskaitant pastarąją, ir jeigu minima sutartis yra priskiriama tokios veiklos sričiai.“

9. Reglamento „Briuselis I“ 16 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „vartotojas kitai sutarties šaliai bylą gali iškelti valstybės narės, kurioje yra nuolatinė tos sutarties šalies gyvenamoji ar verslo vieta, teismuose arba vartotojo nuolatinės gyvenamosios vietos teismuose“.

II – **Faktinės aplinkybės ir procesas pagrindinėje byloje**

10. Šis prejudicinis klausimas pateiktas sprendžiant Rüdiger Hobohm, ieškovo ir kasatoriaus, ginčą su *Benedikt Kampik LTD & Co. KG*, Benedikt Aloysius Kampik (toliau – B. A. Kampik) ir *Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien S.L.* (toliau – *sociedad Mar Mediterraneo*), atsakovais ir kitomis kasacinio proceso šalimis.

11. 2005 m. B. A. Kampik ieškovo R. Hobohm vardu su bendrove *Kampik Immobilien KG* pasirašė „pirkimo pasirinkimo sutartį“, susijusią su nekilnojamojo turto įsigijimu atostogų komplekse, kurį vokiečių nekilnojamojo turto plėtotojas suplanavo pastatyti Denia (Ispanija) savivaldybėje. Minėto komplekso rinkodara, be kita ko, buvo vykdoma Vokietijoje, platinant reklaminę medžiagą vokiečių kalba. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad atsakovės taip pat vykdo reklaminę veiklą internete siūlydamos tarpininkauti įsigyjant nekilnojamo turto Ispanijoje [7].

12. 2006 m. ieškovas ir jo sutuoktinė su nekilnojamo turto plėtotoju pasirašė pirkimo pasirinkimo sutartyje numatytą pirkimo–pardavimo sutartį. 2008 m. pirkėjams atlikus pirmuosius du mokėjimus, kurių suma 62 490 EUR, pardavėjas patyrė ekonominių sunkumų, dėl kurių kilo rizika, kad komplekso statybos nebus pabaigtos.

13. B. A. Kampik pasiūlė ieškovui pasirūpinti galutiniu buto parengimu gyventi. Ieškovas ir jo sutuoktinė atvyko į Ispaniją ir suteikė B. A. Kampik notarine tvarka patvirtintą įgaliojimą ginti jų interesus, susijusius su 2006 m. pasirašyta pirkimo–pardavimo sutartimi. Ieškovas išdavė B. A. Kampik 27 647 EUR vertės čekį, kad būtų atliktas trečias mokėjimas pagal pirkimo–pardavimo sutartį; minėtą sumą pastarasis pervedė bendrovei *Mar Mediterraneo*, kuri taip pat yra atsakovė šioje byloje. Galiausiai, 2009 m. R. Hobohm pervedė B. A. Kampik 1 448,72 EUR sumą, kuri, kaip pastarasis teigia, buvo būtina siekiant apmokėti ieškovo vardu įregistruotą hipoteką. Tačiau minėta hipoteka nebuvo panaikinta.

7 — *Bundesgerichtshof* neneigia bylą iš esmės nagrinėjusio teismo padarytos išvados, kad Ispanijoje įsisteigusio atsakovo tarpininkavimo veikla buvo susieta su Vokietija, ir nurodo tam tikras aplinkybes, kaip antai: paslaugų internete siūlymą vokiečių k., kontaktinio elektroninio adreso pateikimą nurodant domeną „.de“, telefono numerio Berlyne nurodymą kaip administracijos skyriaus (*back office*) numerio, brošiūrų vokiečių kalba naudojimą.

14. Po visos eilės nesutarimų, kilusių tarp šalių dėl nekilnojamojo turto plėtotojo nemokumo, ieškovas ir jo sutuoktinė atšaukė B. A. Kampik išduotą įgaliojimą. Ieškovas reikalauja, kad atsakovai grąžintų sumokėtas sumas. Tačiau *Landgericht*, kurio jurisdikcijoje yra ieškovo gyvenamoji vieta ir kuriame jis pateikė ieškinį, atmetė ieškinį kaip nepriimtiną, motyvuodamas tuo, kad neturi teritorinės jurisdikcijos jį nagrinėti. Po to, kai dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą, o pastarasis buvo atmestas, R. Hobohm pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

III – **Prejudicinis klausimas ir procesas Teisingumo Teisme**

15. *Bundesgerichtshof* pateikė Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar pagal Reglamento (EB) Nr. 44/2001 <...> 15 straipsnio 1 dalies c punkto antrą sąlygą, taikomą kartu su 16 straipsnio 1 dalies antra sąlyga, vartotojas gali iškelti bylą kitai sutarties šaliai valstybės, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, teisme, kai kita sutarties šalis vykdo komercinę arba profesinę veiklą kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ir kai sutartis, dėl kurios pareikštas ieškinys, tiesiogiai nepatenka į sutarties šalies vykdomos veiklos sritį, susietą su vartotojo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybe, tačiau sutartimi siekiama ekonominio rezultato, dėl kurio šalys susitarė anksčiau sudarytoje ir jau įgyvendintoje sutartyje, patenkančioje į pirmiau nurodytų nuostatų taikymo sritį?“

16. Italijos, Portugalijos, Šveicarijos vyriausybės ir Europos Komisija Teisingumo Teismui pateikė pastabas raštu.

IV – **Dėl prejudicinio klausimo**

A – *Teisingumo Teismui pateiktos pastabos*

17. Visose Teisingumo Teismui pateiktose pastabose raštu, išskyrus Italijos vyriausybės pastabas, pritariama reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punkto taikymui šioje byloje.

18. Portugalijos vyriausybė pažymi, kad nors pirmoji 2005 m. sudaryta sutartis pasibaigė sudarius pirkimo–pardavimo sutartį, todėl 2008 m. sudaryta pavedimo sutartis nėra tiesiogiai susijusi su atsakovų internete reklamuojama veikla, tarp abiejų sutarčių yra tiesioginis ryšys, nes be pirma pasirašytos tarpininkavimo sutarties nebūtų ir pavedimo sutarties, kurioje konkrečiai reglamentuojami problemų, atsiradusių po pardavimo, sprendimo klausimai. Todėl ieškovui turi būti teikiama apsauga ir pagal pavedimo sutartį, atsižvelgiant į tai, kad pastaroji buvo sudaryta remiantis glaudžia sąsaja su pirmąja su atsakovais pasirašyta sutartimi. Šios vyriausybės, kuri remiasi Teisingumo Teismo sprendimu byloje *Emrek*[8], manymu, naujų sąlygų, kurios nenurodytos reglamento 15 straipsnio 1 dalyje c punkte, – kaip antai priežastinio ryšio tarp būdo, kuriuo prekybininkas savo komercinę veiklą sieja su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare, ir pasirašytos sutarties buvimas – nustatymas prieštarautų šia nuostata siekiamam tikslui. Nepaisant to, kad pagal pavedimo sutartį atsakovų veikla susieta su Vokietija, tai turi būti laikoma veiksniu, rodančiu, kad turi būti taikoma Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies c punkto antra sąlyga. Galiausiai Portugalijos vyriausybė siūlo į prejudicinį klausimą atsakyti teigiamai.

19. Europos Komisija, pažymėjusi, kad reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktas sudaro išimtį bendrosios jurisdikcijos taisyklės, pagal kurią jurisdikcija priskiriama atsakovo gyvenamosios vietos teismams, todėl turi būti aiškinamas siaurai, taip pat pažymi, jog šioje nuostatoje nustatytas sąvokas būtina aiškinti savarankiškai, pirmiausia atsižvelgiant į reglamento sistemą ir tikslus. Kaip ir

8 — C-218/12, EU:C:2013:666.

Portugalijos vyriausybė, Komisija pažymi, kad atsakovo tarpininkavimo sutartis, susieta su Vokietija, sudaro pagrindą sudaryti pirkimo–pardavimo sutartį, lygiai kaip ir pavedimo sutartį, kuri buvo sudaryta vėliau. Taigi, tarp atsakovo tarpininko veiklos ir pavedimo sutarties pasirašymo yra glaudus dalykinis ryšys. Dėl šios priežasties pirmoji tarpininkavimo sutartis ir pavedimo sutartis yra neatsiejamos, o tai pateisina, kad vartotojui palankesnės jurisdikcijos taisyklės būtų taikomos ne tik tarpininkavimo sutarčiai, bet ir paskutinei minėtai sutarčiai. Be to, Komisija pažymi, kad toks aiškinimas atitinka Teisingumo Teismo sprendimą byloje *Maletic*.[9] Galiausiai, kiek tai susiję su reikalavimu, kad vartotojo gyvenamosios vietos jurisdikcijos taisyklės būtų nuspėjamos, Komisija pažymi, kad atsakovas pagrįstai galėjo numatyti, jog toks pat režimas, kuris taikomas jo pasirašytai tarpininkavimo sutarčiai, taip pat bus taikomas ir pavedimo sutarčiai, nes abi sutartys yra neatsiejamos.

20. Šveicarijos vyriausybė pažymi, kad taikant reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktą sutartis turi būti pasirašyta dėl paslaugos, kurią siūloma suteikti nagrinėjamos komercinės veiklos srityje, net jei paslaugos teikėjo reklaminė veikla, kurią jis sieja su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe, nėra susijusi su šia specifine veikla: tai nėra prekybininko paprastai teikiamos paslaugos, tačiau sukuria pakankamą dalykinį ryšį su jo įprasta veikla ir jos teikiamos naudojant tuos pačius įmonės resursus. Be to, visoms paslaugoms, kurios gali būti siejamos su atitinkama komercine veikla, tiek dėl praktinių, tiek dėl principinių priežasčių turi būti taikomas vienas teisinis režimas. Konkrečiau kalbant, Šveicarijos vyriausybė pažymi, kad, kiek tai susiję su paslaugomis, kurių teikėjas oficialiai neteikia, vartotojų apsaugos reikalavimo lygis yra žemesnis, nes, apskritai kalbant, paslauga nesiūloma neapibrėžtam asmenų skaičiui, tačiau atskirai siūloma konkrečiam klientui: šiuo atveju paslaugos teikėjas suvokia, kad jis sudaro sutartį su kitoje valstybėje narėje gyvenančiu asmeniu.

21. Laikydamasi priešingos pozicijos, palyginti su nurodyta Teisingumo Teismui pateiktose kitose pastabose, Italijos vyriausybė pažymi, kad kaip bendrosios taisyklės išimtį 15 straipsnio 1 dalies c punktą reikia aiškinti siaurai. Ryšys tarp buto įsigijimo ir vėliau pasirašytos pavedimo sutarties nepateisina šios nuostatos, siejamos su 16 straipsnio 1 dalimi, taikymo pavedimo sutarčiai. Nors Italijos vyriausybė sutinka, kad minėta speciali kompetencija gali būti išplėsta ir apimti tuos atvejus, kai papildoma sutartis yra susijusi su pagrindine sutartimi teisinės priežastinės būtinybės sąlygomis, taip nėra tuo atveju, kai, kaip yra šioje byloje, yra tik ekonominis ir praktinis ryšys. Jei būtų kitaip, plačiai aiškinant gali būti dirbtinai sukuriami faktai, turint vienintelį tikslą – pakeisti įprastas tarptautinės jurisdikcijos taisykles.

B – *Analizė*

1. Pirminės pastabos ir prejudicinio klausimo performulavimas

22. Kaip nurodyta, *Bundesgerichtshof* klausia, ar galima taikyti vartotojams taikomos specialios jurisdikcijos taisyklę pagal reglamento „Briuselis I“ 16 straipsnio 1 dalį vartotojo ir prekybininko pasirašytai sutarčiai, kuri tiesiogiai nepriklauso minėto prekybininko reklaminės veiklos, susietos su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare, sričiai, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 15 straipsnio 1 dalies c punktą, tačiau, nepaisant to, yra glaudžiai susijusi su ankstesne tarp tų pačių šalių sudaryta sutartimi, kuri aiškiai atitinka pastarosios nuostatos sąlygas.

23. Taigi, dėl toliau nurodytų priežasčių manau, kad būtina performuluoti prejudicinį klausimą, kad Teisingumo Teismas galėtų pateikti naudingą atsakymą.

24. Visų pirma, manau, reikia pateikti keletą bendro pobūdžio pastabų.

9 — C-478/12, EU:C:2013:735.

25. Siekiant išnagrinėti šios bylos problematiką, pirmiausia būtina išanalizuoti reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies formuluotę. Šią nuostatą Teisingumo Teismas savo praktikoje jau buvo aiškinęs; jis ne kartą nurodė, kad minėta nuostata taikoma tuo atveju, kai kumuliatyviai tenkinamos trys sąlygos [10].

26. Pirmiausia, turi būti vartotojo statusą turinti sutarties šalis, t. y. ji turi veikti tokiomis aplinkybėmis, kurios galėtų būti laikomos nesusijusiomis su jos profesine veikla [11]. Šioje byloje, nors atsakovai pagrindinėje byloje veikė vykdydami savo profesinę veiklą, neginčytina, kad ieškovas R. Hobohm veikė kaip privatus asmuo.

27. Antra, būtina, kad vartotojas ir prekybininkas būtų iš tiesų pasirašę sutartį [12]. Šiuo klausimu iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai matyti, kad sutuoktiniai Hobohm ir B. A. Kampik 2008 m. pasirašė nagrinėjamą pavedimo sutartį. Kiek tai susiję su likusiomis atsakovėmis pagrindinėje byloje, pažymėtina, kad *Bundesgerichtshof* aiškiai nurodė, jog kasacinėje instancijoje, kurioje nagrinėjama ši pagrindinė byla, nesvarbu, ar ieškovo teiginiai gali pagrįsti sutartinių teisių visų atsakovų atžvilgiu buvimą, nes apeliacinis teismas ieškovo kaltinimų pagrįstumo neišnagrinėjo. Dėl šios priežasties *Bundesgerichtshof* mano, kad pateiktas klausimas turi tokią pat svarbą visų atsakovų atžvilgiu, nes egzistuoja galimybė, kad tarp jų visų egzistuoja sutartinės teisės. Atsižvelgdamas į šiuos svarstymus, manau, kad klausimą, ar tarp ieškovo ir trijų atsakovų yra sutartiniai santykiai, šioje byloje turi nagrinėti ne Teisingumo Teismas.

28. Trečia, sutartis turi priklausyti vienai iš kategorijų, įtrauktų į nurodyto 15 straipsnio 1 dalį [13], tarp kurių ta, kuri svarbi šioje pagrindinėje byloje, nurodyta c punkte [14], ir kuri Teisingumo Teismo praktikoje jau buvo išaiškinta.

29. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, kad minėta nuostata būtų taikoma, taip pat būtina, kad būtų įvykdytos dvi sąlygos. Pirmiausia, būtina (subsidiariai), kad prekybininkas vykdytų savo veiklą vartotojo gyvenamoje valstybėje narėje arba kitu būdu sietų savo veiklą su minėta valstybe nare arba su įvairiomis valstybėmis narėmis, įskaitant vartotojo gyvenamosios vietos valstybę narę. Antra, būtina, kad nagrinėjama sutartis patektų į minėtos veiklos sritį [15].

30. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, vertinant atskirai, 2008 m. sudaryta pavedimo sutartis neatitinka reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punkto antroje sąlygoje nustatytų reikalavimų, konkrečiai atsižvelgiant į tai, kad pagal pavedimo sutartį prisiimta vykdyti verslo administravimo veikla negali būti priskiriama tarpininkavimo veiklos, kai sudaromos nekilnojamo turto įsigijimo sutartys Vokietijoje, sričiai. Tačiau minėtas teismas linkęs manyti, kad tarpininkavimo veiklos ir pavedimo sutarties ryšys yra pakankamai stiprus, kad būtų galima teigti, jog įvykdytos minėtos nuostatos sąlygos, remiantis teleologiniu aiškinimu ir pabrėžiant priežastinį ryšį tarp atsakovų su Vokietija susietos veiklos, kuri buvo vykdoma pirmiausia pagal tarpininkavimo sutartį ir pagal pavedimo sutartį. Iš tiesų, *Bundesgerichtshof* mano, kad abiem sutartimis siekiama to paties tikslo – įsigyti nekilnojamąjį būstą ir juo faktiškai naudotis, – todėl abu teisiniai ryšiai turi būti nagrinėjami bendrai.

10 — Sprendimo *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165) 30 punktas ir Sprendimo *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37) 23 punktas.

11 — Dėl vartotojo sąvokos pagal Briuselio konvenciją ir reglamentą „Briuselis I“ žr., pvz., Sprendimą *Shearson Lehman Hutton* (C-89/91, EU:C:1993:15), Sprendimą *Gabriel* (C-96/00, EU:C:2002:436), Sprendimą *Gruber* (C-464/01, EU:C:2005:32) ir Sprendimą *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165).

12 — Sprendimo *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165) 30 punktas. Dėl vartotojo ir prekybininko sutarties buvimo sąlygos žr. neseniai priimto Sprendimo *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37) 29 ir paskesnius punktus.

13 — Sprendimo *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165) 30 punktas.

14 — Iš tiesų, šioje byloje nėra svarbios reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies a punkte (kai kalbama apie prekių pardavimą išsimokėtinai grąžinamo dalinių įmokų kredito sąlygomis) ir b punkte (kai kalbama apie dėl bet kurios kitos formos kredito, suteikto prekių pardavimui finansuoti) išvardytos kategorijos.

15 — Sprendimo *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542) 36 punktas.

31. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konkrečiai pažymi, kad pagal Sprendimą *Emrek*[16], nors tai ir nėra imperatyvi sąlyga, priežastinis ryšys turi būti laikomas „susietos veiklos“ požymiu. Vis dėlto *Bundesgerichtshof* abejoja, ar galima sutikti su tokiu aiškinimu, nes pagal nusistovėjusią teismo praktiką reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktą reikia aiškinti siaurai.

32. Šiuo klausimu pažymėtina, kad prejudicinis klausimas, kaip jis suformuluotas *Bundesgerichtshof*, yra susijęs su galimybe taikyti reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktą „atsiejant“ jame nurodytų dviejų sąlygų įvykdymo reikalavimo laikymąsi. Iš tiesų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tokioje situacijoje, kai prekybininko veikla yra susieta su vartotojo gyvenamosios vietos valstybę nare, reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktas gali būti taikomas ne minėtoje srityje pasirašytai sutarčiai, bet to paties prekybininko veiklai, kuri nėra tiesiogiai susieta su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe ir grindžiama dalykiniu ryšiu su anksčiau sudaryta sutartimi.

33. Šiuo klausimu būtina pažymėti, kad pagrindinis ryšys tarp dviejų reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytų sąlygų yra aiškus ir pagal jį reikalaujama, jog sutartis būtų pasirašyta veiklos, kurią prekybininkas sieja su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe, srityje. Į taip prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo suformuluotą prejudicinį klausimą neišvengiamai turėtų būti atsakyta neigiamai.

34. Tačiau, siekiant pateikti naudingą atsakymą, manau, reikia performuluoti prejudicinį klausimą, nes klausimu, kuris yra ir prašymo priimti prejudicinį sprendimą, ir Teisingumo Teismui raštu pateiktų pastabų dalykas, konkrečiai prašoma išaiškinti „susietos veiklos“ sąvoką.

35. Dėl šių priežasčių manau, kad prejudicinis klausimas gali būti suformuluotas taip: „Ar reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punkto antra sąlyga, siejama su reglamento „Briuselis I“ 16 straipsnio 1 dalies antra sąlyga, turi būti aiškinama taip, jog minėta nuostata taikoma sutarčiai, kuria siekiama ekonominio tikslo, dėl kurio šalys susitarė anksčiau sudarytoje ir jau įvykdytoje sutartyje, kuri buvo sudaryta komercinės arba profesinės veiklos, kurią prekybininkas sieja su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare, srityje?“

2. „Susietos veiklos“ sąvoka ir „priežastinio ryšio“ veiksnys

36. Pirmiausia, kalbant apie klausimą dėl „susietos veiklos“ sąvokos, kuri reglamente „Briuselis I“ neapibrėžta, išaiškinimo, primintina, kad Teisingumo Teismas savo nusistovėjusioje praktikoje jau yra pažymėjęs, jog reglamente „Briuselis I“ vartojamas sąvokas būtina aiškinti savarankiškai, remiantis šio reglamento sistema ir tikslais[17]. Tarp šių tikslų, kaip tai matyti iš minėto reglamento 13 konstatuojamosios dalies, pirmiausia siejamos su 15 straipsnio 1 dalies c punktu, yra tikslas apsaugoti vartotoją kaip silpnesnę ir mažiau nei profesionalus kontrahentas teisės žinių turinčią šalį[18] ir tikslas maksimaliai „sumažinti vienu metu vykstančių teismo procesų galimybę ir užtikrinti, kad dviejose valstybėse narėse nebūtų priimami nesuderinami sprendimai“[19].

16 — C-218/12, EU:C:2013:666.

17 — Žr., pvz., Sprendimo *Pammer ir Hotel Alpenhof* (C-585/08 ir C-144/09, EU:C:2010:740) 55 punktą, Sprendimo *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542) 28 punktą ir Sprendimo *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165) 25 punktą.

18 — Žr., be kita ko, Sprendimo *Ilsinger* (C-180/06, EU:C:2009:303), 41 punktą, Sprendimo *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542), 29 punktą, Sprendimo *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165) 33 punktą.

19 — Žr. reglamento „Briuselis I“ 15 konstatuojamąją dalį ir Sprendimo *Maletic* (C-478/12, EU:C:2013:735) 30 punktą.

37. Kita vertus, taip pat atsižvelgiant į nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, būtina pažymėti, kad, nors nėra jokių abejonių, jog reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktu ir 16 straipsniu siekiama vartotojų apsaugos, tai nereiškia, kad ši apsauga yra absoliuti [20]. Taigi, kaip taip pat pažymėjo *Bundesgerichtshof*, atsižvelgiant į 15 straipsnio 1 dalies c punkto išimtinį pobūdį, reglamentu „Briuselis I“ nustatyta sistema draudžiama, kad vartotojo apsaugos tikslas būtų aiškinamas plačiai. Iš tiesų minėto reglamento 15 straipsnio 1 dalis „yra tiek bendrosios jurisdikcijos taisyklės, nustatytos šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią jurisdikcija priskiriama valstybės narės, kurios teritorijoje yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismams, tiek to paties reglamento 5 straipsnio 1 dalyje numatytos specialios jurisdikcijos sutarčių srityje taisyklės, pagal kurią kompetentingas teismas yra teismas tos vietos, kur prievolė, kuria grindžiamas prašymas, buvo įvykdyta arba turi būti įvykdyta, išimtis“ [21]. Todėl reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas siaurai. [22]

38. Atsižvelgiant į šiuos svarstymus, akivaizdu, kad jeigu būtų pripažinta teismo jurisdikcija pagal vartotojo gyvenamąją vietą, pagal reglamento „Briuselis I“ 16 straipsnio 1 dalį visais atvejais ir remiantis vien tuo, kad sutartis, nors pati neatitinka minėto reglamento 15 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytų sąlygų, dalykiniu ryšiu susijusi su ankstesne tų pačių šalių sudaryta sutartimi, ši nuostata būtų aiškinama plačiai, o tokiam aiškinimui negalima pritarti, nes pagal reglamentu „Briuselis I“ nustatytą bendrą sistemą speciali vartotojams taikoma jurisdikcijos taisyklė yra išimtinio pobūdžio [23].

39. Tačiau, remdamasis toliau nurodytais motyvais, manau, kad esantis dalykinis priežastinis ryšys gali sudaryti vieną iš veiksnių, leidžiančių nacionaliniam teisėjui nuspręsti, kad tai yra su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare „susieta veikla“, kaip tai suprantama pagal reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktą.

40. Šiuo klausimu primintina, kad Teisingumo Teismas Sprendime *Emrek* pripažino, kad priežastinis ryšio buvimas, nors jis ir nesudaro reikalavimo, kuris turi būti pridėtas prie reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytų sąlygų [24], gali būti „susietos veiklos“ veiksnys, lygiai kaip ir susisiekimas per atstumą, kai vartotojas prisiima sutartinius įsipareigojimus nuotoliniu būdu [25].

41. Tačiau minėta teismo praktika buvo suformuota susiklosčius specifinėms aplinkybėms byloje *Emrek*, kurioje priežastinis ryšys atsirado esant visiškai kitokiam kontekstui. Pirmiausia, minėtoje byloje priežastinis ryšys laikomas būtina reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punkto taikymo sąlyga, kurios neįvykdymas gali sudaryti potencialią kliūtį nuspręsti, kad veikla buvo „susieta“ su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare. Būtent tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas nurodė, kad nors priežastinis ryšys negali tapti nerašytine sąlyga, kuri nulemtų išvadą, jog atitinkama veikla yra susieta su atitinkama valstybe nare, šiuo atžvilgiu jis gali sudaryti tokį veiksnį.

20 — Sprendimo *Pammer ir Hotel Alpenhof* (C-585/08 ir C-144/09, EU:C:2010:740) 70 punktas.

21 — Sprendimo *Pammer ir Hotel Alpenhof* (C-585/08 ir C-144/09, EU:C:2010:740) 53 punktas, Sprendimo *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542) 26 punktas, Sprendimo *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165) 26 punktas.

22 — Ten pat. Taip pat žr. dėl Briuselio konvencijos, be kita ko, Sprendimo *Shearson Lehman Hutton* (C-89/91, EU:C:1993:15) 16 punktą, Sprendimo *Benincasa* (C-269/95, EU:C:1997:337) 13 punktą, Sprendimo *Gruber* (C-464/01, EU:C:2005:32) 32 punktą.

23 — Dėl reikalavimo, kad vartotojas ir prekybininkas iš tiesų būtų sudarę sutartį, pažymėtina, jog Teisingumo Teismas taip pat atmetė jo platų aiškinimą, pažymėdamas, jog toks reikalavimas „negali būti aiškinamas taip, kad jis įvykdytas ir sudarius kelias sutartis, pagal kurias tam tikros atitinkamo prekybininko teisės ir pareigos buvo perduotos vartotojui“; Sprendimo *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37) 30 punktas.

24 — C-218/12, EU:C:2013:666, 21 punktas.

25 — Ten pat, 29 punktas. Iš tiesų, kaip tai jau buvo pažymėta mano išvadoje byloje *Emrek*, „<...> parengiamieji veiksmai prieš sudarant sutartį, kaip ir įrodyto priežastinio ryšio buvimas, labai palengvina nacionalinio teismo darbą nustatant, ar ekonominė veikla susieta su konkrečia valstybe nare“. Išvados, pateiktos byloje *Emrek* (C-218/12, EU:C:2013:494), 31 punktas.

42. Tačiau šioje byloje susiklosčiusi tokia situacija, kai priežastingumas laikomas ne potencialia kliūtimi taikyti reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktą, bet vieninteliu veiksniu, galinčiu pagrįsti jo taikymą. Šiuo klausimu neginčytina, kad pagrindinės bylos aplinkybėmis prekybininko veikla, kuri dėl atsakovo vykdomos reklamos yra susieta su vartotojo (ieškovo) gyvenamosios vietos valstybe, lygiai kaip ir sutartis, kuri buvo sudaryta kaip to pasekmė, yra veiksniai, beveik mechaniškai priežastiniu ryšiu susiję su 2008 m. pavedimo sutartimi.

43. Taigi, kaip teisingai nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šioje byloje nereikia vertinti pagrindinės bylos šalių pagal pirmąją sutartį sukurtų pasitikėjimo santykių priežastingumo erdvės ir laiko atžvilgiu. Iš tiesų, kaip pažymi Italijos vyriausybė, kiek tai susiję teisinio priežastingumo būtinybe, pagrindinė sutartis ir papildoma sutartis nėra tarpusavyje susijusios. Taigi, kalbant apie priežastingumą, kurį įvardijau kaip „susietos veiklos“ veiksnį, reikia, kad teisiniai santykiai būtų susiję stipriu vidiniu dalykiniu ryšiu, kurį šioje byloje sudaro tai, kad pavedimo sutartimi konkrečiai siekiama įgyvendinti ekonominį tikslą, dėl kurio šalys susitarė pirmoje iš jų sudarytų sutarčių.

44. Tačiau, nors galima manyti, kad taip suvokiamas priežastinis ryšys gali būti laikomas vienu iš veiksnių, leidžiančių nustatyti atsakovo (prekybininko) veiklos kryptį, jis nėra vienintelis veiksnys, leidžiantis nustatyti, kad buvo įvykdytos reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punkto sąlygos, ypač, kaip yra pagrindinėje byloje, kai priežastinis ryšys yra netiesioginis. Iš tiesų pavedimo sutartis sudaryta laikoma ne dėl to, kad prekybininkas (atsakovas) platindamas reklamą veiklą susieja su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare, bet dėl pasikeitusių aplinkybių, dėl kurių atsirado su trečia šalimi sudarytos pirkimo–pardavimo sutarties vykdymo problemų.

45. Taigi, nacionalinis teismas turi įvertinti, ar, atsižvelgiant į jo turimą bylos medžiagą, kiti veiksniai, be jau minėto priežastinio ryšio, leidžia daryti išvadą, kad prekybininkas iš tiesų savo veiklą sieja su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare. Gali būti nurodytas toks veiksnių sąrašas, kuris nėra baigtinis: prekybininko vykdomos veiklos ir veiklos, kurią jis platindamas savo reklamą arba „kitu būdu“ sieja su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare, sąsajos laipsnis, aplinkybė, kad prekybininkas paprastai teikia savo verslo administravimo paslaugas klientams, kurių gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje ir kuriems jis taip pat teikia tarpininkavimo paslaugas nekilnojamo turto srityje, arba aplinkybė, kad skirtingos paslaugų rūšys teikiamos naudojant tuos pačius įmonės resursus, todėl vartotojas negali pagrįstai numatyti, kad sutartims bus taikomos skirtingos jurisdikcijos.

46. Taip būtų užtikrintas reglamento „Briuselis I“ 11 konstatuojamojoje dalyje nustatyto tikslo – užtikrinti jurisdikcijos priskyrimo nuspėjamumą ir taip sustiprinti teisinę asmenų, kurių gyvenamoji vieta yra Sąjungoje, apsaugą – laikymasis. Be to, ieškovas galėtų lengvai nustatyti teismą, kuriam galėtų pateikti ieškinį, o atsakovas pagrįstai numatyti, kuriame teisme jis kaip atsakovas gali būti patrauktas atsakomybėn [26].

47. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manau, kad reikia išnagrinėti papildomą šios bylos aplinkybę. Iš tiesų, reikia pažymėti, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą aiškiai pažymima, kad B. A. Kampik „pasiūlė ieškovui pasirūpinti galutiniu buto parengimu gyventi“, o tada R. Hobohm ir jo sutuoktinė atvyko į Ispaniją ir pasirašė pavedimo sutartį. Nesant išsamesnių paaiškinimų šiuo klausimu, bet kuriuo atveju reikia, kad nacionalinis teismas nustatytų, ar iš tiesų atsakovai pagrindinėje byloje pateikė vartotojui pasiūlymą sudaryti pavedimo sutartį.

26 — Šiuo klausimu žr. Sprendimo *Hypoteční banka* (C-327/10, EU:C:2011:745) 44 punktą ir Sprendimo *eDate Advertising ir kt.* (C-509/09 ir C-161/10, EU:C:2011:685) 50 punktą.

48. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo, kad, kiek tai susiję su veikla, kuri yra pavedimo sutarties dalykas, nėra nė vieno iš veiksnių, kurie būtų iš esmės susiję su reklama ir kuriuos Teisingumo Teismas nurodė byloje *Pammer* ir *Hotel Alpenhof*[27], ir kitų lygiaverčių veiksnių.

49. Pažymėtina, kad pagal reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktą nereikalaujama, kad prekybininko veikla būtų susieta su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare platinant reklamą[28], tačiau aiškiai nurodoma – *kitu būdu*.

50. Šiuo atveju svarbu pažymėti, kad byloje *Pammer* ir *Hotel Alpenhof* Teisingumo Teismas pirmiausia kaip esminius ir akivaizdžiausius kriterijus, leidžiančius nustatyti, ar veikla susieta su vartotojo gyvenamosios vietos valstybę nare, nurodė „vis[us] aišk[ius] pareiškim[us], susij[usius] su tikslu sudaryti sandorius su šios valstybės narės vartotojais“[29].

51. Be to, Briuselio konvencijos[30] 13 straipsnio pirmos pastraipos 3 punkte, kuris užima tokią pat vietą ir atlieka tokią pat vartotojo, kaip silpnesnės šalies, apsaugos funkciją kaip ir reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punktas[31], jau buvo nustatyta, jog pirmiausia turi būti taikomos vartotojo gyvenamosios vietos jurisdikcijos taisyklės, atsižvelgiant ir į šioje nuostatoje nustatytus apribojimus, kiek tai susiję su sutartimis, prieš kurių sudarymą vartotojo gyvenamosios vietos valstybėje buvo išplatinta reklama arba pateiktas „konkretus“ *pasiūlymas*. Taigi, aiškus Sąjungos teisės aktų leidėjo noras išplėsti apsaugos, kuri nustatyta Briuselio konvencijos 13 straipsnio 1 dalyje[32], apimtį reiškia, kad žodžių junginys „kitu būdu“ suprantamas ne tik kaip „kitu [reklaminiu] būdu“, bet ir kaip tiesioginis prekybininko ir vartotojo kontaktas pateikiant pasiūlymą[33].

52. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas taip pat byloje *Pammer ir Hotel Alpenhof* nusprendė, kad „15 straipsnio 1 dalies c punkto tekstas turi būti laikomas apimančiu ir pakeičiančiu tokias ankstesnes „konkretaus“ pasiūlymo ir „reklamos“ sąvokas ir apimti, kaip tai pabrėžiama fraze [„kitu būdu“], daugiau veiklos rūšių“[34].

27 — C-585/08 ir C-144/09, EU:C:2010:740. Tarp šių veiksnių nurodomas nagrinėjamos veiklos tarptautinis pobūdis, kaip antai tam tikra turizmo veikla, telefono numerių su tarptautiniu kodu nurodymas, kito nei valstybės narės, kur įsisteigęs prekybininkas, pvz., „.de“, aukščiausio lygio domeno vardo naudojimas arba neutralių aukščiausio lygio domeno vardų, kaip antai „.com“ ar „.eu“, naudojimas, maršrutų iš vienos ar kelių kitų valstybių narių į paslaugos teikimo vietą aprašymas, taip pat informacijos apie užsienio klientus, gyvenančius įvairiose valstybėse narėse, visų pirma šių klientų vertinimų pateikimas“, 83 punktas.

28 — Šiuo klausimu žr. U. Magnus ir P. Mankowski *Brussels I Regulation*, 2-asis pataisytas leidimas, Miunchenas, 2012, p. 380, ir P. Mankowski „Zum Begriff des ‘Ausrichtens’ auf den Wohnsitzstaat des Verbrauchers unter Art. 15 Abs. 1 lit. c EuGVVO“, *Verbraucher und Recht*, 2006, p. 289–294.

29 — C-585/08 ir C-144/09, EU:C:2010:740, 80 punktas.

30 — 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32; konsoliduotas tekstas OL C 27, 1998, p. 1).

31 — Sprendimo *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165) 28 punktas, Sprendimo *Ilsinger* (C-180/06, EU:C:2009:303) 41 punktas, Sprendimo *Pammer ir Hotel* Alpenhof (C-585/08 ir C-144/09, EU:C:2010:740) 57 punktas, Sprendimo *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542) 29 punktas.

32 — Teisingumo Teismas pažymėjo, kad tuo atveju, kai Briuselio konvencijos nuostata suformuluota panašiai kaip ir reglamento „Briuselis I“ nuostata, atsižvelgiant į reglamento 19 konstatuojamąją dalį būtina užtikrinti abiejų teisinių priemonių aiškinimo tęstinumą (Sprendimo *Ilsinger*, C-180/06, EU:C:2009:303, 58 punktas). Nepaisant reikšmingo minėto reglamento 15 straipsnio ir Briuselio konvencijos 13 straipsnio tekstų redakcijų skirtumo, darytina išvada, kad tiek teismo praktikoje, tiek šių nuostatų parengiamuosiuose darbuose pažymima, kad reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punkto apimtis yra platesnė ir bendresnė nei numatytoji Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmoje dalyje, „kad vartotojai būtų labiau ginami atsižvelgiant į naujas komunikacijos priemones ir elektroninės komercijos plėtrą“. Šiuo klausimu atitinkamai žr. Sprendimo *Ilsinger* (C-180/06, EU:C:2009:303) 50 punktą, Sprendimo *Pammer ir Hotel Alpenhof* (C-585/08 ir C-144/09, EU:C:2010:740) 59 punktą ir Sprendimo *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542) 38 punktą. Taip pat žr. Tarybos (EB) reglamento dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo pasiūlymo (COM(1999) 348 galutinis) (OL C 376 E, 1999, p. 1) 4.2 punktą.

33 — Šiuo klausimu žr. Sprendimo *Magnus ir Mankowski*, *op. cit.*, p. 380. Sąvoka „konkretus pasiūlymas“ pagal Briuselio konvenciją daroma nuoroda į „pasiūlymus, kurie buvo pateikti tiesiai vartotojui, visų pirma per agentą arba reklamos išnešiotoją“. Žr. Sprendimo *Gabriel* (C-96/00, EU:C:2002:436) 44 punktą.

34 — Sprendimo *Pammer ir Hotel Alpenhof* (C-585/08 ir C-144/09, EU:C:2010:740) 61 punktas.

53. Taigi, jeigu iš tiesų būtų konstatuota, kad buvo pateiktas pasiūlymas, aišku, kad jis sudaro veiksnį, rodantį prekybininko „aiškią valios išraišką“ „teikti“ savo paslaugas vartotojui, kuris gyvena kitoje valstybėje narėje ir kuris, be to, yra vienas iš jo klientų pagal ankstesnius sutartinius santykius, kurie vienareikšmiškai patenka į jo veiklą, susietą su kita valstybe nare.

54. Taigi, atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, darau išvadą, kad reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punkto antrą sąlygą, siejamą su šio reglamento 16 straipsnio 1 dalies antra sąlyga, reikia aiškinti taip, kad konkrečiomis pagrindinės bylos aplinkybėmis tai, kad tos pačios šalys anksčiau yra sudariusios sutartį, susijusią dalykiniu priežastiniu ryšiu, gali sudaryti veiksnį, kuriuo remiantis galima daryti išvadą, jog prekybininko veikla yra „susieta“ su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare, ir šis veiksnys turi būti vertinamas atsižvelgiant į visą nacionalinio teismo turimą informaciją.

55. Be to, tuo atveju, jei nacionalinis teismas nustatytų, kad prekybininkas pateikė pasiūlymą vartotojui, reikėtų daryti išvadą, kad minėtą pasiūlymą apima žodžių junginys „kitu būdu“, kuriuo prekybininkas gali susieti savo veiklą su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare.

V – **Išvada**

56. Atsižvelgdamas į visus pateiktus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui į *Bundesgerichtshof* pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip:

Reglamento „Briuselis I“ 15 straipsnio 1 dalies c punkto antrą sąlygą, siejamą su šio reglamento 16 straipsnio 1 dalies antra sąlyga, reikia aiškinti taip, kad konkrečiomis pagrindinės bylos aplinkybėmis tai, kad tos pačios šalys anksčiau yra sudariusios sutartį, susijusią dalykiniu priežastiniu ryšiu, gali sudaryti veiksnį, kuriuo remiantis galima daryti išvadą, jog prekybininko veikla yra „susieta“ su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare, ir šis veiksnys turi būti vertinamas atsižvelgiant į visą nacionalinio teismo turimą informaciją.

Be to, tuo atveju, jei nacionalinis teismas nustatytų, kad prekybininkas buvo pateikęs vartotojui pasiūlymą, reikėtų daryti išvadą, kad minėtą pasiūlymą apima žodžių junginys „kitu būdu“, kuriuo prekybininkas gali susieti savo veiklą su vartotojo gyvenamosios vietos valstybe nare.